ARREST VAN HET HOF
VAN 8 MAART 1972 [1]

Nordgetreide GmbH & Co. KG
tegen Commissie van de Europese Gemeenschappen

Zaak 42-71

Samenvatting

Handelingen van een instelling — Besluit van verordenende strekking — Beroep van particulieren — In abstracto en in haar geheel bedoelde groep van personen — Niet-ontvankelijkheid van het beroep
(EEG-Verdrag, art. 173)

De voorwaarden die in artikel 173, tweede alinea, aan beroepen van particulieren tegen handelingen der instellingen worden gesteld, zijn niet vervuld wanneer een natuurlijk of rechtspersoon door zodanige handelingen slechts zou zijn getroffen voor zover hij behoort tot een in abstracto en in haar geheel bedoelde groep, doch niet als adressaat van een besluit dat hem rechtstreeks en individueel zou hebben geraakt.

In de zaak 42-71

NORDGETREIDE GMBH & CO. KG, gevestigd te Obersickte (Bondsrepubliek Duitsland), ten deze vertegenwoordigd door E. Siebert en H. G. Bens, advocaten te Braunschweig, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij de aldaar gevestigde advocaat E. Arendt, 34b, rue Philippe-II,

verzoekster,

tegen

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN, ten deze vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur P. Gilsdorf, als gemachtigde, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij haar juridisch adviseur E. Reuter, 4, boulevard Royal,

verweerster,

betreffende — in deze stand van het geding — de ontvankelijkheid van het beroep van verzoekster, daartoe strekkende dat de waren van post 11.02 van het gemeenschappelijk douanetarief, met name vlokken van gerst (onderverde-

1 — Procestaal: Duits.

ling 11.02 E I.b.l.) en bepaalde soorten gries en griesmeel van mais (onderverdeling 11.02 AV.a.l), worden opgenomen in de lijst van produkten van bijlage I van verordening nr. 1014/71 van de Commissie van 17 mei 1971 houdende vaststelling van de compenserende bedragen bedoeld bij verordening nr. 974/71 betreffende bepaalde conjunctuurpolitieke maatregelen welke naar aanleiding van de tijdelijke verruiming van de fluctuatiemarges van de valuta's van sommige Lid-Staten dienen te worden genomen in de landbouwsector en van verordening nr. 1272/71 van de Commissie van 17 juni 1971 houdende wijziging van genoemde compenserende bedragen,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: R. Lecourt, President, J. Mertens de Wilmars en H. Kutscher, Kamerpresidenten, A. M. Donner, A. Trabucchi, R. Monaco en P. Pescatore (rapporteur), Rechters,

Advocaat-Generaal: K. Roemer
Griffier: A. Van Houtte

het navolgende

ARREST

Ten aanzien van de feiten

I — Overzicht van de feiten

Overwegende dat de aan het geding ten grondslag liggende feiten kunnen worden samengevat als volgt:

Na de verstoring van sommige wisselmarkten binnen de Gemeenschap als gevolg van speculatieve bewegingen die met een abnormale toevloed van kortlopend kapitaal gepaard gingen, heeft de Raad der Gemeenschappen bij resolutie van 9 mei 1971 (PB nr. C 58, blz. 1) „verklaard er begrip voor te hebben dat" de Lid-Staten waar zich een „overmatige toevloed van kapitaal had voorgedaan" „in bepaalde gevallen ... gedurende een beperkte periode de marges waarbinnen de wisselkoersen van hun valuta's schommelen ten opzichte van hun huidige pariteit, kunnen vergroten".

Op grond van de overweging dat wanneer in een Lid-Staat de werkelijke wisselkoers sterk afwijkt van de officiële pariteit, zich ernstige moeilijkheden in verband met de goede werking van de gemeenschappelijke landbouwmarkt kunnen voordoen, omdat het handelsverkeer waarop de werkelijke wisselkoers van toepassing is dan kan plaatsvinden tegen een prijs in nationale munteenheid die la-

ger ligt dan de interventie- of aankoopprijs welke in het kader van de communautaire reglementering op basis van de officiële pariteit is vastgesteld, heeft de Raad in verordening nr. 974/71 van 12 mei 1971 betreffende bepaalde conjunctuurpolitieke maatregelen welke naar aanleiding van de tijdelijke verruiming van de fluctuatiemarges van de valuta's van sommige landen dienen te worden genomen in de landbouwsector (PB nr. L 106, blz. 1) onder bepaalde voorwaarden de Lid-Staten die toestonden dat de wisselkoers van hun munteenheid voor handelstransacties de fluctuatiegrens die bij de internationale regeling is toegelaten, in bovenwaartse richting overschrijdt — onder meer de Bondsrepubliek Duitsland — gemachtigd bij bepaalde importen van landbouwprodukten, respectievelijk bij bepaalde exporten, compenserende bedragen te heffen, respectievelijk toe te kennen.

Deze compenserende bedragen golden volgens artikel 1, lid 2, van verordening nr. 974/71 enerzijds voor produkten waarvoor in het kader van de gemeenschappelijke ordening der landbouwmarkten is voorzien in interventiemaatregelen en anderzijds voor produkten waarvan de prijs afhankelijk is van die van eerstgenoemde produkten en die hetzij onder een gemeenschappelijke ordening der markten vielen hetzij het voorwerp waren van een specifieke regeling krachtens artikel 235 van het EEG-Verdrag.

In bijlage I van verordening nr. 1014/71 van 17 mei 1971 houdende vaststelling van de compenserende bedragen bedoeld bij verordening nr. 974/71 (PB nr. L 110, blz. 10) — zoals die met name is gewijzigd bij verordening nr. 1033/71 van 19 mei 1971 (PB nr. L 112, blz. 26) en verordening nr. 1272/71 van 17 juni 1971 (PB nr. L 133, blz. 1) — heeft de Commissie de lijst vastgesteld van de produkten waarop het stelsel van compenserende bedragen kon worden toegepast.

Op deze lijst kwamen, met uitzondering van grutten, gries en griesmeel van tarwe (zachte tarwe) (11.02 A I.b), in het geheel geen produkten voor die vallen onder post 11.02 van het gemeenschappelijk douanetarief, dat van toepassing is op bepaalde op basis van granen verwerkte produkten.

De firma Nordgetreide, die handel drijft in granen en op basis van granen verwerkte produkten, betrekt op de wereldmarkt maïs en gerst, die zij met haar eigen installaties tot brouwerijgerst onderscheidenlijk gerstvlokken verwerkt.

Deze veredelingsprodukten zijn bestemd voor export naar Denemarken en Polen.

Aangezien maïs in de zin van onderverdeling 11.05 B en gerst (post 10.03) zijn vermeld onder de granen van bijlage I van verordening nr. 1014/71, had de firma Nordgetreide bij invoer dier produkten een compenserend bedrag te betalen. Daarentegen werd haar bij export van gerstvlokken (onderverdeling 11.02 E I. b.1.) en van gries en griesmeel van maïs bestemd voor brouwerijen (onderverdeling 11.02 A V.a.1) in het geheel geen compenserend bedrag toegekend, omdat deze veredelingsprodukten in genoemde bijlage niet zijn opgenomen.

Bij telex van 26 mei 1971, bevestigd bij telex van 4 juni 1971, heeft de firma Nordgetreide aan de Commissie haar omstandigheden uiteengezet met verzoek om aanvulling van de lijst van produkten waarop het stelsel van compenserende bedragen bij export van toepassing is.

Bij telex van 16 juni 1971 heeft de adjunct-directeur-generaal „Landbouw" van de Commissie de firma Nordgetreide doen weten, dat het al dan niet vaststellen van compenserende bedragen ongetwijfeld moeilijkheden voor het handelsverkeer in een aantal produkten kon teweegbrengen, doch dat het noodzakelijkerwijze globale karakter der genomen maatregelen haar aanleiding had gegeven om in bepaalde gevallen, waarin op grond van de marktsituatie te verwachten viel dat toepassing van bedoelde monetaire maatregelen niet tot verstoring van het handelsverkeer zou leiden, geen compenserende bedragen vast te stellen.

Toen de Commissie niet bereid bleek om, in voege als verzocht, de lijst van produkten waarop het stelsel van compenserende bedragen van toepassing is

aan te vullen, wendde de firma Nordgetreide zich tot het Hof van Justitie met een op 21 juli 1971 ingediend beroepsschrift.
Bij verordening nr. 1687/71 van 30 juli 1971 houdende wijziging van de bijlagen van verordening nr. 1014/71 voor wat betreft de compenserende bedragen die van toepassing zijn in de landbouwsector naar aanleiding van de tijdelijke verruiming van de fluctuatiemarges van de valuta's van sommige Lid-Staten (PB nr. L 173, blz. 1) heeft de Commissie de lijst aangevuld van de produkten waarvoor compenserende bedragen zijn vastgesteld en daarin met name opgenomen vlokken van gerst (onderverdeling 11.02 E I.b.1) en gries en griesmeel van maïs met een gehalte aan vetstoffen van niet meer dan 1,5 gewichtspercent, bestemd voor de brouwerijen (onderverdeling 11.02 A V.a.1).

II — De procesvoering

Overwegende dat de procesvoering na te melden verloop heeft gehad:

De firma Nordgetreide heeft bij inleidend verzoekschrift van 21 juli 1971 op grond van artikel 173, subsidiair artikel 175, van het EEG-Verdrag verzocht om opname van de waren van post 11.02 van het gemeenschappelijk douanetarief, met name vlokken van gerst en gries en griesmeel van mais bestemd voor brouwerijen, op de lijst van produkten waarop het stelsel van compenserende bedragen van toepassing is.
De Commissie heeft bij een op 9 oktober 1971 ingediende memorie het Hof enerzijds verzocht om verklaring voor recht dat de zaak, gezien de inwerkingtreding per 2 augustus 1971 van verordening nr. 1687/71, zonder voorwerp is geraakt en anderzijds — subsidiair — om een uitspraak inzake de ontvankelijkheid van het beroep — zonder behandeling van de zaak ten principale —, namelijk niet-ontvankelijkverklaring van het beroep.
Volgens de Commissie moet door het Hof ambtshalve worden onderzocht of de zaak zonder voorwerp is geraakt.
Verzoekster zag haar wens — opneming van bepaalde op basis van granen verwerkte produkten op de lijst van waren van bijlage I van verordening nr. 1014/71 (en van verordening nr. 1272/71) en dientengevolge toepassing op deze produkten van het stelsel van compenserende bedragen — vervuld door de inwerkingtreding — op 2 augustus 1971, dat wil zeggen na de indiening van het beroep — van verordening nr. 1687/71 van de Commissie.
In haar op 16 november 1971 ingediende opmerkingen heeft de firma Nordgetreide enerzijds verklaard haar vordering onverkort te handhaven en anderzijds het Hof verzocht de door de Commissie opgeworpen exceptie van niet-ontvankelijkheid te verwerpen.
Zij acht de voorwaarden waaronder moet worden uitgesproken dat de zaak zonder voorwerp is geraakt niet vervuld, aangezien het beroep ertoe strekt dat de betrokken produkten met ingang van de inwerkingtreding — op 12 mei 1971 — van verordening nr. 1014/71 worden opgenomen op de lijst van produkten waarop die verordening van toepassing is.
Het Hof heeft, op rapport van de Rechter-Rapporteur en gehoord de Advocaat-Generaal, verklaard inzake de door de Commissie opgeworpen exceptie — volgens welke de zaak zonder voorwerp is geraakt — niet te kunnen beslissen zonder onderzoek van de zaak ten principale en besloten zonder voorafgaande instructie, met toepassing van artikel 91 van het Reglement voor de procesvoering, over te gaan tot de mondelinge behandeling van de ontvankelijkheid van het beroep.
Bij beschikking van 13 januari 1972 heeft de president van het Hof de Advocaat-Generaal K. Roemer aangewezen ter vervanging van de overleden Advocaat-Generaal A. Dutheillet de Lamothe.
Partijen zijn ter terechtzitting van 26 januari 1972 in hun mondelinge opmerkingen inzake de ontvankelijkheid van het beroep gehoord.
De Advocaat-Generaal heeft ter terecht-

zitting van 3 februari 1972 zijn conclusie inzake de ontvankelijkheid van het beroep genomen.

III — Middelen en argumenten van partijen inzake de ontvankelijkheid van het beroep

Overwegende dat de middelen en argumenten van partijen inzake de ontvankelijkheid van het beroep kunnen worden samengevat als volgt:

De *Commissie,* verweerster ten principale, incidenteel verzoekster, betoogt dat het beroep, zowel wat het primair als wat het subsidiair gevorderde betreft, niet ontvankelijk is.

a) De primaire vordering, berustend op artikel 173 van het EEG-Verdrag, is niet ontvankelijk om de navolgende redenen:
Ter beantwoording van de vraag of een negatief standpunt van een instelling een voor bestrijding vatbaar besluit is, moet worden te rade gegaan met de strekking van het verzoek zelve; aan het innemen van een bepaald standpunt komt slechts accessoire en geen zelfstandige juridische betekenis toe. Verzoekster wenste een verordenende handeling, verordening nr. 1014/71, bij een nieuwe dergelijke handeling, te zien gewijzigd. Doch een natuurlijk of rechtspersoon kan in een beroep tegen een verordening slechts worden ontvangen, wanneer deze hem individueel en rechtstreeks raakt; om in het onderhavig beroep te kunnen worden ontvangen zou verzoekster derhalve individueel en rechtstreeks moeten worden geraakt door de verordenende handeling welke de Commissie volgens haar ter aanvulling van verordening nr. 1014/71 had moeten verrichten. Zulks is kennelijk niet het geval.
Verzoekster wordt door zodanige handeling niet individueel geraakt: vaststelling van compenserende bedragen voor de betrokken produkten raakt een onbepaald aantal exporteurs èn importeurs van verschillende Lid-Staten. Verzoekster kan derhalve door die handeling niet zijn geraakt uit hoofde van bepaalde bijzondere hoedanigheden of wegens een feitelijke situatie die haar jegens ieder ander karakteriseert en dus individualiseert op gelijke wijze als de adressaat.
Verordening nr. 1014/71 is geenszins een „bundel" individuele besluiten; dit zou slechts het geval kunnen zijn wanneer de handeling een tevoren bepaald aantal belanghebbenden zou betreffen.
Het is voorts twijfelachtig of verzoekster rechtstreeks kan zijn geraakt; bij verordening nr. 1014/71 wordt immers alleen maar aan een aantal Lid-Staten de bevoegdheid verleend om compenserende bedragen te heffen of toe te kennen.

b) Ook de op artikel 175 van het EEG-Verdrag berustende subsidiaire vordering is niet ontvankelijk.
Een beroep wegens nalaten is niet mogelijk wanneer — als in casu — de instelling, tot handelen uitgenodigd, haar standpunt heeft bepaald, zij het in negatieve zin. Uit 's Hofs jurisprudentie blijkt dat artikel 175 betrekking heeft op stilzitten des dat een beslissing achterwege wordt gelaten of geen standpunt wordt bepaald, doch niet slaat op het nemen van een ander besluit dan betrokkenen wenselijk of noodzakelijk achtten. In casu houdt de telex van 16 juni 1971, waarin de adjunct-directeur-generaal „Landbouw" namens de Commissie verzoekster in kennis heeft gesteld van de redenen waarom men heeft gemeend van vaststelling van de compenserende bedragen voor de betrokken produkten te kunnen afzien, wel degelijk een standpuntbepaling van de instelling in.
De Commissie is trouwens jegens verzoekster geenszins verplicht tot een bepaalde normatieve handeling.
De *firma Nordgetreide,* verzoekster ten principale, incidenteel verweerster, voert tegen de exceptie van niet-ontvankelijkheid van de Commissie met name de navolgende argumenten aan:

Nu de Commissie zelf toegeeft dat zij haar standpunt had bepaald nopens hetgeen zij, verzoekster, op 26 mei en 4 juni 1971 aan de Commissie had gevraagd,

dient de ontvankelijkheid van het beroep alleen aan artikel 173 van het EEG-Verdrag te worden getoetst.
Verordening nr. 1014/71 is echter te beschouwen als een bundel individuele beschikkingen; de bijlagen betreffen de rechtspositie van een beperkt aantal producenten of van welbepaalde ondernemingen, die gemakkelijk te identificeren en te individualiseren zijn. De Commissie heeft trouwens een bepaald soort malerijprodukten niet onder de verordening willen laten vallen; de ondernemingen in deze produktiebranche vormen een gesloten en duidelijk bepaalde groep.
Verzoekster is een van de weinige Duitse ondernemingen die worden geraakt door het feit dat verordening nr. 1014/71 de betrokken produkten niet vermeldde bij die waarop het stelsel van compenserende bedragen van toepassing is. Ook uit verzoeksters uitzonderlijke materiële verliezen blijkt, dat verordening nr. 1014/71 — en het later gedrag — van de Commissie haar individueel raken.
Ten aanzien van de tweede voorwaarde voor de ontvankelijkheid: vastgesteld zij dat de Bondsrepubliek Duitsland ten volle gebruik gemaakt heeft van de machtiging die haar ten aanzien van de compenserende bedragen door de communautaire instellingen is verleend. De lijst van produkten waarop het stelsel kon worden toegepast, zoals die door de Commissie is vastgesteld, is bepalend voor de al dan niet toepassing van de compenserende bedragen. Verordening nr. 1014/71 is voor de positie waarin verzoekster zich bevond, beslissend en raakte haar derhalve rechtstreeks in de zin van artikel 173 van het EEG-Verdrag.

Ten aanzien van het recht

1 Overwegende dat verzoekster in haar beroep van 21 juli 1971 op grond van artikel 173 van het EEG-Verdrag heeft geconcludeerd tot nietigverklaring van de mededeling van 16 juni 1971, waarbij de Commissie heeft geweigerd gevolg te geven aan haar op 26 mei 1971 ingediend — en op 4 juni 1971 herhaald — verzoek om opname van de waren van post 11.02 van het gemeenschappelijk douanetarief, in het bijzonder gerstvlokken (onderverdeling 11.02 E I. b. 1) en bepaalde soorten gries en griesmeel van maïs (onderverdeling 11.02 A V. a. 1), in de produktenlijst van bijlage I van verordening nr. 1014/71 van de Commissie van 17 mei 1971 houdende vaststelling van de compenserende bedragen bedoeld bij verordening nr. 974/71 van de Raad betreffende bepaalde conjunctuurpolitieke maatregelen welke naar aanleiding van de tijdelijke verruiming van de fluctuatiemarges van de valuta's van sommige Lid-Staten dienen te worden genomen in de landbouwsector (PB nr. L 110, blz. 10) en van bijlage I van verordening nr. 1272/71 van de Commissie van 17 juni 1971 houdende wijziging van genoemde compenserende bedragen (PB nr. L 133, blz. 1);

2 dat verzoekster subsidiair op grond van artikel 175 van het EEG-Verdrag heeft geconcludeerd dat het den Hove behage vast te stellen dat de Commissie in strijd met het Verdrag op haar verzoek geen besluit heeft genomen;

3 dat het Hof naar aanleiding van het verzoek der Commissie om toepassing van artikel 91 van het Reglement voor de procesvoering heeft besloten uitspraak te doen inzake de ontvankelijkheid van het beroep zonder op de zaak ten principale in te gaan;

4 Overwegende dat nu de Commissie binnen de in artikel 175 bepaalde termijn haar standpunt heeft bepaald bij mededeling van 16 juni 1971, de voorwaarden voor toepassing van dit artikel niet zijn vervuld, zodat de ontvankelijkheid van het beroep alleen aan artikel 173 dient te worden getoetst;

5 dat genoemd door de Commissie ingenomen standpunt afwijzend is en moet worden beoordeeld in verband met het verzoek waarop het een antwoord vormt;

dat met dit verzoek werd beoogd dat de produkten die voor verzoekster van belang zijn zouden worden opgenomen in de bijlagen der verordeningen nrs. 1014/71 en 1272/71;

dat het derhalve strekte tot wijziging van een verordening door een besluit dat zelf ook van verordenende strekking zou zijn;

dat immers opneming der door verzoekster bedoelde produkten in de bijlagen dezer verordeningen zou hebben geleid tot toepassing van het stelsel der compenserende bedragen op alle uitvoer — evenals trouwens op alle invoer — der betrokken produkten, ten profijte of ten laste van welke exporteur of importeur dan ook, al naar het geval;

dat verzoekster door zodanige bepaling slechts zou zijn getroffen voor zover zij behoort tot een in abstracto en in haar geheel bedoelde groep, doch niet als adressaat van een besluit dat haar rechtstreeks en individueel zou hebben geraakt;

dat dan ook de voorwaarden die in artikel 173, tweede alinea, aan beroepen van particulieren tegen handelingen der instellingen worden gesteld, niet zijn vervuld;

6 dat het beroep derhalve niet-ontvankelijk moet worden verklaard;

Ten aanzien van de kosten

7 Overwegende dat ingevolge artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering de in het ongelijk gestelde partij in de kosten moet worden verwezen;

dat het beroep niet-ontvankelijk is;

Gezien de processtukken;
Gehoord het rapport van de Rechter-Rapporteur;
Gehoord de mondelinge opmerkingen van partijen inzake de ontvankelijkheid van het beroep;
Gehoord de conclusie van de Advocaat-Generaal inzake de ontvankelijkheid van het beroep;
Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, met name de artikelen 173 en 175;
Gelet op het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Economische Gemeenschap;
Gelet op het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, met name de artikelen 91 en 69;

HET HOF VAN JUSTITIE,

rechtdoende:

1. verklaart het beroep niet-ontvankelijk,

2. verwijst verzoekster in de kosten van het geding.

Lecourt Mertens de Wilmars Kutscher

Donner Trabucchi Monaco Pescatore

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op acht maart negentienhonderdtweeënzeventig.

De Griffier
A. Van Houtte

De President
R. Lecourt